हरीविजय

व्या० ८

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ सच्चिदानंदतनु सगुण ॥ श्री अतसीकुसुमभासतनो

पूर्ण ॥ वाटे त्या वरंगें करोन ॥ नीलोत्पलरांविलीं ॥१॥ नभासि वढला तो वरंग
त्याचे प्रभेनें रंगले मेघ ॥ इंद्रनीळ ही सुरंग ॥ त्याचे प्रकाशें जाहला ॥२॥ सौंदर्य
त्वें तेथिचा आद्भुत ॥ गरुउपानु समजे [illegible] सत ॥ मर्गजासि बीक वढत ॥ तनु सांव
ळी देखोनी ॥३॥ लावण्यामृत सागर [illegible] तुत ॥ कीं कोटिमकरध्वजा वातात
नां पुष्पधन्वा हीं उदरीं जन्मत ॥ औ[illegible]ळत जयाच्या ॥४॥ श्यामलांग तें निर्म
ळ ॥ वरी डोलें वैजयंतीमाळ ॥ पुष्प[illegible] च्या पसुढाळ ॥ सुरंग जैसें मिरवे ॥५॥
कीं मेघीं रिक्करावली सणपभा ॥ [illegible] वैजयंती वीशोभा ॥ सहस्रमुखा च्यामि
षा ॥ गुण वर्णितां सीणल्या हो ॥६॥ इंद्रनिळेचा मेरु प्रभाघन ॥ वेष्टिला शा
तकुंभतगटें करोन ॥ तेसा झळके पीतवसन ॥ हरीजघनी सर्वदा ॥७॥ कीं स
कळ चपळा गाळोन ॥ रांविलें हें पीतवसन ॥ वाटे द्वादशभानु येवोन ॥ कटि

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मेरवळावरी जाउलें ॥८॥ पांधरावया चा क्षीरोदक ॥ शुध्द येन्हासि न्हाउला बिक ॥ कीं
(२) शुध्द स्फटिकमया नीनायक ॥ कर्पुरें करोनि उटिला ॥९॥ कीं त्रिशुध्द रजतनगट घडिलें ॥
कीं पारिजें कैलासपीठ उवरिलें ॥ कीं जान्हवी तोयें वोपविलें ॥ दिनकर नायें स्वहस्तें
॥१०॥ आंगी उटी दिसे सुढाळ ॥ कीं विधुबिंब उकलिलें निर्मळ ॥ कीं मुक्ताफळांचा
गाळुनि ढाळ ॥ इंद्रनीळ कवचिला ॥११॥ त्रिभुवनसौंदर्य एक वटलें ॥ तें हरिमुखीं ये १
वोन वोतलें ॥ आनंदा सस्वरूप उजळलें ॥ रूपा आलें हरिमुखीं ॥१२॥ हरीआंगि
चा आरिखिळ सुवास ॥ भेदोन गेला महदाकाश ॥ ब्रह्मरानंद मुरोनि निःशेष ॥ सगु
णा सुरस वोतलें ॥१३॥ आनंदसरोवरींची कमळदळें ॥ तैसें आकर्णीं नेत्रविशा
ळ ॥ तिहीं रूपा दृष्टीनिं निवालें ॥ प्रेमळ जन सर्वेही ॥१४॥ आहा तो स्वानंदरूप सगुण
कीं कमळे चे सौभाग्यपूर्ण ॥ कीं सनकादिकांचें निजध्यान ॥ ठवणें हें आकारलें ॥१५
तो वैकुंठीचा वल्लहा सुंदर ॥ कीं भक्तमंदिरांगणमांदार ॥ पद्मोद्भवाचा तातु उदा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2A)

२॥ गोकुळामाजि अवतरला॥१६॥ मछकछरूपें धरी श्रीपती॥ परी तेथें न बैसे
लोकांची भक्ती॥ म्हणोनि गोकुळीं आला व्यक्ती॥ मानववेश धरोनियां॥१७॥
जे कां विषयपरजन॥ न ऐकती श्रीहरीचे गुण॥ त्यास श्रृंगाररस दाउन॥ वेधी
मन आपणाकडे॥१८॥ भक्तांस विघ्न येती प्रबळ॥ ते निजांगें सोसी तमाळनी
ळ॥ मर्दोनियां दुर्जन रचळ॥ भक्त प्रेमळ रक्षितु॥१९॥ सबळ काष्टें भ्रमर कोरी॥
छिद्र करीत क्षणमात्रीं तरी॥ परी कमळ नावरे निर्धारीं॥ ढकान लवी सर्वथा॥२०॥
कमळ आकोचे कोंडे भ्रमर॥ परी न फोडी तिळमात्र॥ ते सेदा संचे आन्या
य समय॥ सो सुनरक्षीत याते॥२१॥ आनुमात्र जे पाषाण॥ जळीं न तरे देखती
जन॥ तेथें चि सबळ काष्ट तरे पूर्ण॥ कदा जीवन न बुडवी॥२२॥ जीवनी हा स्वअ
भिमान॥ आपणें वाढविलें काष्ट पूर्ण॥ ते मी कदां न बुडवी जाण॥ काळत्रईस
ह साहीं॥२३॥ त्या काष्टाच्या नौका होती॥ आणि कांज उजिवाता रिती॥ ते से भगव

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

दधिचक्रउध्दरती ।। बहुता सिळीसमान नमें ।। २५ ।। ऐसें जळकाष्टन्यायें निश्चित ।। न्हारत्यांग
ताता री भगवंत ।। नाना चरित्रें अद्भुत ।। दावी भक्ता तारावया ।। २६ ।। आसो शब्दमा
ध्याई कथा ।। गौळणीनें ठकिता कृष्णनाथा ।। गोरस मथुरे विकुं जातां ।। आतीअन
र्थी पावली ।। २६ ।। गोरसनें दोनवनमाळी ।। गोळणीचे परमठकली ।। सच्चिदानंद
मूर्ति सावळी ।। महिमान कळे नया तें ।। २७ ।। नवल येक गोकुळीं वर्तलें ।। येक्या
ससां गोळियानें स्त्रीं गीतिलें ।। म्हणोन दहीदुधें संचलें ।। आनसुट धरीयेयोनी ।। २८ २
भगवंता चान वसपुरवीन ।। करीन ब्राह्मण संतर्पण ।। घरी घृत ठेवी सांचउन ।।
आवस्य म्हणे निर्तिबिनी ।। २९ ।। घर [illegible] लें बहुत ।। स्त्रीयेनें आधें चोरिलें त्यातें ।।
से जारीचे घरीं त्वरित ।। घटभरोनी ठेविला ।। ३० ।। स्त्रियेचें कर्तुत्व न कळे भ्रतारा ।।
महात्म अनृत आविचारा ।। सकळ आसत्याधारा ।। भय न धरिती पापाचे ।। ३१
आनृत साया समाया म्हरर्च त्व ।। आति लोभ आशौच्य निर्दयत्व ।। हे स्वभाव गुण
सप्त ।। स्त्रियांचे ठाईं असती ।। ३२ ।। गौळियानें मोह स्नाह केला ।। नवस स्त्री हरीचा पे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

…राविजय

(3A)

डिला।।परी घृत घट ओठविला।।तो कळला श्रीरंगातें।।३३।।बाहेरि गेली घरचीसुंदरी आ० ८
श्रीकृष्ण प्रवेशला तिचे मंदिरीं।।घृत घट काढोनि सउ करी।।नेला दूरि ते वेळे।।३४
मेळविली गोळियाची बाळें।।घृत ते सकळांसी वांटिलें।।श्रीकृष्णें आपण भ
क्षिलें।।पूर्ण केलें नवसासी।।३५।।वसुधेस घृताचे दान।।ते येंन प्रवेशु श्री नाराय
ण।।तो गोरकुळीचें घृत चोरून।।भा[illegible] जाहला।।३६।।कमलोद्भव मीन के
तनारी।।सदा ध्याती जे कंठ भारी।।[illegible] विगोळियांचे घरीं।।चोरोनियां घृत
भक्षी।।३७।।आसो घरा गेला वैकुंठ[illegible]य ज्ञोदा म्हणे जगजीवना।।रवोडीक
रोनि मनमोहना।।कोठें आलासी रा[illegible]।।पण।।३८।।केउं घृत लावकृष्णनाथ।।माता
हरुषें मुख चुंबित।।तो आंगासि लागला घृत।।माता पूसत हरीतें।।३९।।घृत ला
गलें से आंगा।।कोठें गेला होतास श्रीरंगा।।आतां गा न्हाणें आतिवेगा।।गोळ
णी सांगो येतील।।४०।।येरी कउमगोळणी पांही।।ज्ञोजी त्या घरा येलवला हीं।।

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai"

म्हणे मास्या घृत घटदेईं ॥ आणीं नियांस त्वरा ॥ १ ॥ घरांत गौळणी पाहत ॥ तों
आपली सिंकी नेसी वस मस्त ॥ तो घृत घट नाहीं तेथें ॥ न वलें वाटतें तनये
(५) तें ॥ २ ॥ म्हणे बाई सिंकी आणि घागरी ॥ न दीसती कोठें मंदिरी ॥ आळंघा
लावी कृष्णावरी ॥ तरी माग ही कोठें दिसेना ॥ ३ ॥ तो म्हणे तुझा गोरस उ
रला ॥ मास्या सकांघ्न घर गेला ॥ [illegible] तुवां सआभिळास केला ॥ कळह ३
माजला बलतनेथें ॥ ४ ॥ गोळणी [illegible] ॥ म्या घृत ठेविलें ब्यासे लजो रु
रून ॥ तरी हिसा खिजावा देसतोन [illegible] वां आणोन ठेविलें ॥ ५ ॥ मनी गोळणी
विचारीत ॥ कळह माजचा वा बहु [illegible] केला भ्रतारा सिमात ॥ तोही आनर्थ
दूसरा ॥ ६ ॥ मग ते म्हणे मृगनयनी ॥ गलबला न करी वो साजणी ॥ मास्या
भ्रतारा स्रवणी ॥ गोष्टि जाईल सर्वथा ॥ ७ ॥ बरें गेलें तरी जावो घृत ॥ कृष्णा
पणा जालें निश्चित ॥ ऐसें बोलोन त्वरित ॥ गोळणी गेली गृहातें ॥ ८ ॥ गोकुळी

a joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

येक दंपत्य॥ राखवती बहुत गोरसातें॥ राजीवनेत्र तेथें॥ न वलकेतें आक्षु
त॥ ३९॥ दोघे निजेली मध्ये रात्री॥ तेथें प्रगटोनं रमापती॥ येक मुंगस निश्चि
ती॥ दोघामध्यें सोडिलें॥ ४०॥ रहीं जा सर्व गोरस॥ स्वहस्तें काढी जगन्निवा
स॥ तुप जाला सर्वेश॥ शेष शाई परमात्मा॥ ४१॥ मुंगस दोघामध्यें उकरी॥
तंव ते होते निद्रसुरी॥ येकायेकी [illegible]री॥ हाक फोडीत उठती॥ ४२॥ निरी
सरसा चीत वसन॥ बाहेर आले [illegible]न॥ म्हणती भूत उरावरी येउन॥ बै
सलें होतें दोघांचे॥ ४३॥ धांवा [illegible] म्हणती कोळी॥ जो कामि जाले संहु
कउनी॥ दिपिका लाविलें तक्षणीं॥ पुसती दोघांस ते घेवां॥ ४४॥ तंव ते म्हणती
भूत आलें॥ आम्हा दोघामध्यें बैसलें॥ सदना बाहेर मग आलें॥ आम्ही
तात्काळ वोळखिलें॥ ४५॥ पंचाक्षरी घेउनि विभुती॥ दारा बाहेर चिर्कु किती॥
परी सदनी कोण्ही न प्रवेशती॥ भय वाटे मनी तयां॥ ४६॥ तों घरांत हिंडे न कुळ

Rajwade Sanshodhak Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

लोकम्हणतीक्ष्ततसबळ।।मगधीठगौळीजेसकळ।।निःशंकआंतप्रवेशती।।७७।।तों
वतेंमुंगसदेखिलें।।त्याकाळबाहेरआणिलें।।लोकगदगदाहांसिले।।नवलजा
लेंतेधवां।।७८।।येकम्हणतीमुंगसकाळीं।।कारवेसाघेउनवनमाळी।।हिंडतहो
ताआळोआळी।।तेणेंचआणोनसोडिलें।।७९।।येकम्हणतीमोटानष्ट।।करू
णीकरितोआचाट।।गोकुळींचीं [illegible] ारा।।तेणेंसमस्तकेलीपैं।।८०।।जनगे ८
लेंसदनासत्वर।।तोंउदयपावला [illegible] कर।।मगतेगौळणीचतुर।।नंदमंदिरा २
गेलीहो।।८१।।मगम्हणे [illegible] सुंदर [illegible] दे।।थोरपीडिलेंतुझियामुकुंदें।।मुंगस
सोडिलेंदोघामधें।।नवलगोविंदें [illegible]।।८२।।गदगदाहांसेनंदराणी।।हरीव
दनपाहोननयनीं।।तोंयेकबोलेगौळणी।।तुजरत्नपाणीलावीनसीक्षा।।८३
हरीतुंमास्तेघरासयेसी।।मीतुजबांधेनरचांबेसी।।मगबोलेहृषीकेसी।।बांध
सीकेसीपांहुआ।।तो।।८४।।म्हाहासगेलीगौळणी।।रात्रीदृढकपाटदेउनी।।त्याता

तासहीतनितंबिनी॥ निद्रार्लिवी निमग्नते॥६५॥ पतीपुढें निजेलीकामिणी॥ तों
पातलापंकजपाणी॥ पतींदाढीतिचीवेणी॥ धरोनितेक्षणींगांठिदेत॥६६॥ रुक्षें
गांठिदिधलीहटें॥ जे ब्रम्हादिकां नसुटे॥ जेनजाळवहव्येवाटे॥ तीक्षणशस्त्रेंन
कापे॥६७॥ ऐसें करोनजगन्मोहन॥ परीवागोरससर्वभक्षोन॥ गेलातेथो
ननलगतांक्षण॥ आतर्क्यविंदा[illegible]तें॥६८॥ तोंसरलीआवघीरजनी॥ घा
रुकाढोंउठेकामिणी॥ तंववोढतसे[illegible]वेणी॥ म्रगनयनीहांसतसे॥६९॥ प
तीसम्हणेसुंदरा॥ काहीतरीलाज[illegible]॥ मीकाढोंजातेंधारा॥ वेणीत्वरासोडा
जी॥७०॥ आम्हुनीकायभोगव्यसन॥ उदयकरंपाहेसहस्रकीरण॥ आद्यापी
नधायेचिमन॥ वेणीसोडोनद्यावीजी॥७१॥ तंवसाचीदाढीवोढते॥ जागाजा
लापतीत्वरीत॥ स्त्रीयेसिम्हणेनुस्तेंचित॥ आम्हुनीइछीकामातें॥७२॥ सो
डीवेगेंमाझीदाढी॥ वेगेंजायधारकाढी॥ बहुमाजलीसधांगडी॥ वोढावोढी

(6)

करितसी ॥७३॥ सोडी दाढिगे तरणी । उदयाद्रीवरी आला तरणी । पुढें आरूण हो
वोनी । पुढें आरतो पाडिला ॥७४॥ कीं पूर्व दिसेनें मुरवधूतलें । निउली आरूतो कुं
कुमें रेखिलें । तो विआरका वर्णिन भजालें । आरूपोदई पाटतो ॥७५॥ सूर्या आधीं
उगवे आरूण । कीं ज्ञाना आधीं जे सेंगजन । कीं भजना आधीं मनन । अेष्ट
जैसेंस र्वासी ॥७६॥ कीं तपा आधीं अ[illegible] । कीं बोधा आधीं सत्व । कीं भुता आधीं ९
महत्तुत । पुण्ये जेसें प्रगटलें ॥७७॥ [illegible] क्षात्कारा आधीं निजध्यास । कीं म
ना आधीं श्रवण विशेष । कीं अवण[illegible]धी सुरस । आवडी पुढें विराजे ॥७८॥ कीं
वैराग्या आधी विरक्ति । कीं आनंदा[illegible]धीं उपरती । कीं महत्सुखा सिद्धांती ।
पुढें आधीं ठसा वे ॥७९॥ तैसा जाला आरूणोदय । सोडी मुरवें वरारोहे । दो घेउ
ठेन लवला हे । बोलता ती सत्को धें ॥८०॥ पती म्हणे च्यां उजाळिली । गांठि कां दिधली
दाढी वेणी । येथी आण पाहे तेक्षणी । मासी करणी हें ॥८१॥ म्या गांठि दिधली असे नव्हे

ल॥ तरीहे नेत्र विजातील॥ पतीम्हणे जिव्हा तुटेल॥ जरी म्या दिधली आसेल गांठी॥ ८२
तो मायाब्लाघवी जगजेठी॥ त्यासी कोण्ही सुटेल गांठी॥ जरी आला परमेष्टी॥ तरी न
सुटे त्याविनी॥ ८३॥ नाना प्रकारें होती कष्टी॥ परी न सुटे विकदा गांठी॥ सोडितां भाग
ल्या चिमटी॥ आती हिंपुटी देरव्येही॥ ८४॥ भ्रतार म्हणे आणी शास्त्र॥ वेणुकापुं तुझी
स त्वर॥ येरी म्हणे दाढी वस्त्र आनुमात्र॥ कातरेंन काढावी॥ ८५॥ सौभाग्यदायक हे वे
णी॥ कातरूं पाहतां ये क्षणी॥ पतीम्हणे कोण करणी॥ केली ऐसी न कळे पां॥ ८६॥ उद
मापात ला खंडकीर्ण॥ कोण करील गोदे ...॥ पतीम्हणे शस्त्रें करोन॥ दाढी माझी छे
दितों॥ ८७॥ तंव ते शस्त्रें न कापे सर्वथा॥ न तुटे सुटे पाहतां॥ न जळे कदा आग्न ला
वितां॥ विचित्र गती जाहली॥ ८८॥ पतीम्हणे ते वेळे॥ तुज जरी मरण आलें॥ तरी
म्याही मरावें वाटलें॥ पूर्वकर्म कैसें हें॥ ८९॥ दीर्घस्वरें दोघे रडती॥ मग बिदीस ये
उन उभे राहती॥ आल्या गेल्यास येती॥ काकुलती तो धवा॥ ९०॥ त्याही जांवाई पिसु

न

णें ॥ फ्रांवतेमिळाले आवघेजण ॥ जेतेगांठिपाहतीसोडोन ॥ परितेंजाणनसुटे ॥
॥ ९१ ॥ नंदद्वावडियेबैसला ॥ ध्येवोनिगोळियांचामेळा ॥ इंद्रजैसा मिरवला ॥ देव
(७) सभेसि श्रेष्टपणें ॥ ९२ ॥ कोणीही कातरूनपाहती ॥ परीतेंनकाणेकळीहोती ॥ हा स
माचार नंदाप्रती ॥ येकसांगतीकौतुकें ॥ ९३ ॥ आंकी बैसलाजगन्मोहन ॥ जो
आमकृदळराजीवनयन ॥ तो ब्रम्ह[illegible]गुण ॥ गोकुळीं खेळे निजलीळे ॥ ९४ ८
जोसर्वांतर्यामीवसे ॥ जोसर्वांसं[illegible]नतसे ॥ जेजेप्राणीराहटतसे ॥ हृषी
केसीजाणतें ॥ ९५ ॥ जगनगहाकनव[illegible] ॥ जगतरंग हा सागरपूर्ण ॥ जगपट हा
तंतुपुर्ण ॥ आपंदपणमोडुन ॥ ॥ ९[illegible] ॥ [illegible]नंदतेवेळी ॥ दोघेचावडियेआलिली
पुढेंस्त्री मागेंतोगौळी ॥ दरवानसकळीहांसती ॥ ९७ ॥ नंदेंपुसिलेंवर्तमान ॥ कांलें
गांठिदिल्हीयेदोन ॥ तंवतेदोघेकरितीरूदन ॥ गहिंवरूनकरूणास्वरें ॥ ९८ ॥ म्हण
तीनकळेईश्वरकरणी ॥ गदगदाहांसेचक्रपाणी ॥ म्हणे कालिमाझीसंउीधरोनी ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(7A)

बांधेन म्हणतां होती सकीं ॥९९॥ तुज प्रचीत दाविली भगवंतें ॥ व्यर्थ बांधेन म्हणसी
आसुतें ॥ तंव ते म्हणे तीं हरीतें ॥ आसुरी गती काय आतां ॥१००॥ दीनवदनें भाकिती
करुणा ॥ रुपा आली जगजीवना ॥ परब्रम्ह वैकुंठराणा ॥ वेदपुराणां वंद्य जो ॥१॥ पा
हतां विरुपादृष्टी ॥ तात्काळ सुटली माया गांठी ॥ आनंदन माय आष्टी ॥ जेगजेठी लाघवी
हा ॥२॥ आसो ते जाले सद्गदित ॥ तों श्रीहरीचें वदन विलोकित ॥ आहंकृती समस्त ॥ बु
डोनि गेली तेधवां ॥३॥ काम क्रोध ज[illegible]ओत ॥ मद मत्सर उठोनी पळत ॥ दंभ मो
ह आनर्थी ॥ जाले गळित तेधवां ॥[illegible] गोकुळ्ये कोदिवसीं श्रीरंग ॥ नवल केलें अ
नुभव भंगें ॥ येके गोपिके संगें हो श्रीरंग ॥ प्रवेशला गोविंद ते वेळे ॥५॥ तंव ते बोले
मृगनयनी ॥ कां आलासि येथें चक्रपाणी ॥ काय पाळती घेवोनी ॥ जातोसि तें कळे
ना ॥६॥ चित्तचोरा सकळ बाळका ॥ जगन्मोहना माहा नाटका ॥ संचित गोरसभ
क्षका ॥ जगरक्षका जगदीशा ॥७॥ गोपी म्हणे कृष्णा बैस ॥ तों करें नेत्र चोळी हृषी

... Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(४)

केशा॥ हास्य बोले जगन्निवास॥ गौळणी सतें धवां॥ ८॥ माझे दुखवती वो नयन॥ मग ते
गोपी बोले वचन॥ कांहीं उपाय करोन॥ वेथा दूरि करावी॥ ९॥ मग बोले घननीळ॥
जे पुत्राची माता आसेल॥ तिचें दुध तात्काळ॥ ओतिंया माजि सुईजे॥ १०॥ तंव ते कु
रंगनेत्री बोले वचन॥ माझे स्तनीं नाहीं पय आपेवोन॥ मग बोले राजीवनयन॥
हास्य वदन करोनियां॥ ११॥ म्हणे [illegible] कामा न ये जाण॥ तुं मागसी तें देईन॥
परी मीं आपुल्या कर पुढें करोन॥ [illegible] स्तन तुझे चा॥ १२॥ ऐसें ऐकतां वच ८
न॥ गोपी हासली गदगदोन॥ म्हण[illegible]टा ये पोन॥ न सतें वचन बोलसी॥ आ
पुढं पुढें वाढतां॥ बहुत्ता हणा हो सा[illegible] चकता॥ तुझे माते मासीत लवता॥ चा
लजा नंतास त्वर॥ १३॥ म्हणोन धरावया धांवली॥ उठोनि पळाला वनमाळी॥
गोपी दार चंदा ऊभी ठाकली॥ तंव तो गेला सत्वर॥ १४॥ येवोनि माय जवळी॥ गा
न्हाणें सांगे वेल्हाळी॥ यशोदा हांसे वनमाळी॥ कडेवरी बैसलासे॥ १५॥ कृष्णा

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8A)

कउमातापाहे ॥ मुखचुंबीतलवलाहे ॥ म्हणेहरीकरूं काय ॥ रचो दीतुसेआनिवा
र ॥ १७ ॥ आसोवछणयेकेदिवसी ॥ बाहेरगेलारवेळावयासी ॥ मुलेंमिळाली
सरिसी ॥ औउतातीहरीसवेंग ॥ १८ ॥ सखयासिम्हणेहरी ॥ तुमचीमाताजा
तांचबाहेरी ॥ सांगामजलोवकरी ॥ पाळतीतुमचेगरहींच ॥ १९ ॥ जेघरींप्रातपन
व्हेगोरस ॥ तोउणकरीसांचा ॥ कांरेनसांगा आम्हास ॥ पाळतीतु
मचेगरहीचें ॥ २० ॥ वांसरा चेतुसी वो अर्भक ॥ आळोआळीपिटीकौतुकें ॥
आक्रोशेंरडतीबाळक ॥ माताधांवतीसोडावया ॥ २१ ॥ बाळेंसोडोनिगोळली
मायेससांगतीगान्हाली ॥ म्हणतीजावेगोकुळटाकुनी ॥ तुस्यापुत्राचेत्रासेंची ॥ २२
घरीराखतबैसतीनारी ॥ तरीवांसरेंसोडितोबाहेरी ॥ चवथापाठीजातांझडकरी ॥
माघेंहरीगोरसातें ॥ खु ॥ नाकसांडीमडकीफोडोनी ॥ आसारसांडीसारक्षोनी ॥
खापरेंफोडितोआंगणीं ॥ विचित्रकर्तव्येंहरीचें ॥ २३ ॥ सारोनिकर्मजाळसमस ॥

(१)

स्वरूपप्राप्ती पावती संत ॥ कीं शब्द टाकोनि अर्थ ॥ सार जें तें घेईजे ॥२५॥ कुलिका
टाकोनि घेईजे मुक्त ॥ कीं प्रपंच त्यागें परमार्थ ॥ क्रोध त्यागें जे सासमस्त ॥ शांति
सुख हातां ये ॥२६॥ फसटाकोनि घेईजे कण ॥ कीं धुळी टाकोनि घेईजे रत्न ॥ कीं
विषय त्यागें संपूर्ण ॥ स्वानंद सुख सेविजे ॥२७॥ तैसें कृष्णें केलें सत्य ॥ सारें
सेविलें नवनीत ॥ नाक आसारस [illegible] लवंडोनि फोडी भाजनां ॥२८॥ कोण्ही
गज येकें गमनां ॥ बाळि लीस्यर्यीन [illegible] जीवनां ॥ घटफोडोनि निजसदनां ॥
मृगनयना जातसे ॥२९॥ कों ते चोर गोविंद ॥ सर्वें शोभे बाळचांद ॥ कृ
ष्णाकडे पाहोनि छंद ॥ लेंकुरें बहुक [illegible] नी ॥३०॥ श्रीकृष्णें तेव्हां काय केलें ॥
गोपीसीं वस्त्र वेगीं आसुडिलें ॥ त्या काळ धीरचरीं पाडिलें ॥ उघडें जालें सर्वांग ॥ ॥३१
करगुन लेभागरी ॥ वस्त्र घेवोनि पळाला हरी ॥ चोहटां ते नग्न नारी ॥ लोकसक
ळ पाहती ॥३२॥ काकुळतीयत गोपिका ॥ कृष्णा माझें वस्त्र दे कां ॥ हरीनें वस्त्र सा

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(9A)

वरी येका ॥ वस्त्र तिसें हूंटा किलें ॥ २२ ॥ आपण पव्हाला सत्वरा ॥ नग्न गोपी जातां मं
दिरा ॥ तिचे पाठी आर्भकें येकसरा ॥ हासत चीं धांवती ॥ २३ ॥ गोपी प्रवेशली मंदि
रीं ॥ दुजें वस्त्र नेसली सुंदरी ॥ गान्हाणें सांगावया गोपसुंदरी ॥ घरा आली येध
वां ॥ २४ ॥ म्हणे काठें तुझा हृषीकेसी ॥ मासें वस्त्र फोडिलें वाटेसी ॥ माता म्हणे
कृष्णासी ॥ का परवाडी सी करें तुझ्या ॥ २५ ॥ ये कि सांगे तरूणी ॥ मी भरी नहोतें
यमुनेसि पाणी ॥ माध्यें येचो नि वक्र[illegible] ॥ नेत्र मासे झांकिले ॥ २७ ॥ मी भयाची
न होचानी ॥ मागें पाहे परतोनी ॥ तों [illegible] जाला तत्क्षणीं ॥ नवल करणी हरीची ॥ २८
ये कि म्हणे मी उदक न्याा णितां ॥ मागें [illegible]नि आला अवचिता ॥ येथे म्हणे निज खतां
नितंब करें थापटी ॥ २९ ॥ जैसे पर्जन्य कालीं गंगेचें पुर ॥ लोटा वरी लोटे येती अनि
वार ॥ तेवि गान्हाणिया चे चपेट थोर ॥ येका वरी येक पडताती ॥ ३० ॥ पाहोनियां श्री
रंगा ॥ गोपी चित्तीं सानुरागा ॥ मरषा कोप चाडगा ॥ बाल्य दृष्टी दाविती ॥ ३१ ॥ आंतरी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ओं सप्रेम वरी कोपती॥ फणस गोउवरी कांटे दीसती॥ जे चिनारिकेळें वरी कठिण भा
सती॥ ऑतरीजीचन तयांच्या॥४२॥ कीं ज्ञानी वर्तती संसारी॥ परी निसंग सर्वदा
आंतरी॥ तेवि या गोपी क्रोधायमान वरी॥ परी हृदयीं सप्रेम॥४३॥ ऐनुया सा
(१०) सकळ नारी॥ दृष्टी लक्षोन पूतनारी॥ गा न्हाणी देती सुंदरी॥ एकतां दूरि न्नो
क होय॥४४॥ हा नानये ज्याचे परी रस॥ तरी ताडण करी त्यांच्या मुलां ९
स॥ सासांगळा कांठ मोराष्टषी घालोनियां हिंडवी॥४५॥ निद्रिस्ता
स तुउवी चरणीं॥ बाळकें रउ चिंता नी॥ म्हणे आगिला वी न ये सदनीं॥
श्रुप्मन क्रमी येथें॥४६॥ जे येंन लागार स पूर्णे॥ म्हणे हे परम सण वटी सम
न॥ जेथें मी श्रुप्मन क्ष भगवान॥ ते वस्थान आपवित्र॥४७॥ मी श्रुप्मन क्र
ता जगन्निवास॥ ते परमांदतां निवास॥ तेथें आवदसाये बहु वस॥ आसमे
सा सकष्टी होती॥४८॥ ऐसी या खोडी बहुत॥ जन नीस गोपी सांगत॥ कृष्ण

(१०७)

मुखाकडे पाहोन हांसत ॥ यशोदा देवी समर्थ ॥९॥ तो वैकुंठिचें निधान ॥ माते
कडे पाहे राजीवनयन ॥ म्हणे या गोकुळींसंपूर्ण ॥ आसत्य जाण बोलती ॥१०॥
मजवरी घालिती व्यर्थ आळ ॥ मीं सर्वातीत निर्मळ ॥ जैसें आकाश केवळ ॥
घटमठासि वेगळें ॥११॥ मीं ब्रम्हानंद निर्मळ ॥ मज म्हणती लाघाकुटा बाळ
याच्यार बोडी सकळ ॥ तुज माते सांगती मी ॥१२॥ मज याने ती म्हणतें ॥ कु
चेष्टासि करिती बहुत ॥ मज … नि समस्त ॥ कुरुचरितीं दृढ बळें ॥१३॥
मातें चावोनि मासा आधर ॥ तुं … ती बारंवार ॥ मज कष्टविती थोर ॥ स
कळ धमकट्या मिळोनी ॥१४॥ बहुत जणी मिळोन ॥ घरांत होनाति आ
पुल्या नग्न ॥ मज मध्यें बैसउन ॥ नाचता तीसभोंवत्या ॥१५॥ म्हणती कृ
ष्णा आसतां सथोर ॥ तरी बरवा होता विचार ॥ तुज जवळि हास मांजार ॥ सं
गें न म्हणतां दापिती ॥१६॥ ऐसें बोले पूतनाप्राणहरण ॥ गोपी लटक्या रचोनि धें

(1)

पुळीं ॥ म्हणती यशोदे तुझा नंदन ॥ तुज गोड वाटतसे ॥ ५७ ॥ आवघा मिळोन गोकुळी ॥
गोळ पिटिले नंदराउळी ॥ म्हणती काय कौतुक नयनी ॥ निजपुत्राते पाहसी ॥ ५८ ॥
आगे हा परम नष्ट आनाचारी ॥ न सतीइटा कीघेतो आम्हावरी ॥ पुढें बहुतांची
घरें निर्धारी ॥ हा बुडवील यशोदे ॥ ५९ ॥ हांसतां हांसतां कौतुकें ॥ ब्रम्हांड लपवी
लकारचे ॥ सप्त समुद्र क्षण येक ॥ [illegible] जिरवील ॥ ६० ॥ सांत्याच्या येकये
क्य येक गोष्टी सांगतां ॥ तरी धरा [illegible] लिहितां ॥ कालि आम्हुचे मंदिरी नव्ह
ता ॥ आकस्मात पातला ॥ ६१ ॥ आ[illegible] लिलें कौतुक रिती ॥ तुज न वरी केसी
पाहिजे श्रीपती ॥ ये ऐसें प्रतिउत्तर को[illegible]रतो ॥ दीघलें तें ऐक पां ॥ ६२ ॥ आनंत ब्रम्हां
डें त्या गती ॥ जीचे इच्छा मात्रें होत जाती ॥ जे परब्रम्हीची मुळस्फुर्ती ॥ ते चिनिश्चि
तीन वरी माझी ॥ ६३ ॥ ब्रम्हा विष्णु महेश्वर ॥ इंद्र चंद्र वरुण दिनकर ॥ हे बाहुली
नाचवी समग्र ॥ ये कयासत्रें करोनी ॥ ६४ ॥ जगउंबरदा वीहा नेटें ॥ सर्वे चि झां

२०

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com